

svarliges beføjelser i forhold til de af aftalen omfattede virksomheder. Der vil herunder kunne fastsættes regler om virksomhedernes pligt til at afgive oplysninger til den ansvarlige eller til ministeren.

I øvrigt kan der i reglerne efter stk. 2 fastsættes regler om betaling af bod i tilfælde af forsinkelse eller anden misligholdelse af aftalen, samt om sikkerhedsstillelse for bodens betaling.

Endelig kan det bestemmes, at spørgsmål om aftalens indhold og opfyldelse skal afgøres ved voldgift, og altså ikke ved de almindelige domstole.

Håndhævelse ved hjælp af voldgiftsavgørelser og bod må antages at være et effektivt og smidigt middel til sikring af overholdelsen af de særlige miljøaftaler.

Ministeren kan fastsætte nærmere regler om voldgiftsrettens sammensætning, herunder om betaling for voldgiftsrettens virke. Det forudsættes, at voldgiftsrettens formand skal være en højesterets- eller landsdommer.

Da de særlige miljøaftaler på en række punkter vil have samme funktion som regler eller afgørelser efter loven, findes det rigtigst, at aftalens bestemmelser om gennemførelsen af forureningsbegrænsningen skal forhandles med de samme myndigheder og organisationer, som regler efter loven skal forhandles med, jf. § 11, inden aftalen iværksættes. Dette følger af § 10, stk. 3. I denne forbindelse er det naturligt, at de kommunale organisationer inddrages af hensyn til de kommunale myndigheds opgaver som tilsyns- og recipientmyndighed. Jf. hertil den særlige bestemmelse i § 10, stk. 5, om disse myndigheders muligheder for at skærpe kravene i aftalen eller reglerne, som er omtalt nedenfor.

Er der indgået aftale med virksomheder eller sammenslutninger af virksomheder, som repræsenterer en væsentlig del af anvendelsen af eller forureningen med de pågældende produkter, stoffer eller materialer, kan ministeren efter § 10, stk. 4, fastsætte tilsvarende krav om begrænsning af anvendelse eller forurening over for virksomheder, som ikke er omfattet af aftalen. Sådanne krav, som i øvrigt ofte i forvejen ville kunne fastsættes med hjemmel i lovens § 7 eller § 50, vil blive udformet i generelle regler som umiddelbart bindende krav rettet til den enkelte virksomhed.

Sigtet med den særlige regel i § 10, stk. 4, er at sikre, at en virksomhed ikke ved at undlade at tiltræde den særlige miljøaftale, som er indgået med den væsentlige del af den pågældende branche, kan blive gunstigere stillet end de virksomheder, som har indgået aftalen. Af praktiske grunde kan retlige krav rettet til den enkelte virksomhed ikke udformes på samme måde som krav rettet til en sammenslutning af virksomheder i medfør af aftalen. Ved »tilsvarende krav« skal altså forstås krav, som tilsigter at opnå samme

reduktion, som er fastsat i aftalen, bortset fra det spillerum, som ligger i, at en sammenslutning af virksomheder for at opfylde reduktionsmålet under ét ikke nødvendigvis skal opfylde med samme andel for alle virksomheder.

For at virksomheder, som står uden for en indgået miljøaftale, heller ikke ved en eventuel manglende opfyldelse af kravene i regler efter § 10, stk. 4, skal stilles gunstigere end de virksomheder, som er omfattet af miljøaftalens bodssystem, er der i § 107, stk. 1, nr. 3, fastsat særlige regler om udmålingen af bøder i denne situation. Der henvises til bemærkningerne til § 107.

Ministeren kan efter § 10, stk. 5, bestemme, at aftaler eller regler efter stk. 2 og 4, ændrer gældende regler efter loven eller afgørelser truffet i henhold til loven. Det gælder f.eks. meddelte kapitel 5-godkendelser.

Det bemærkes, at bestemmelser i aftaler eller regler efter § 10 kun fortrænger eller ændrer gældende regler eller afgørelser i det omfang, dette udtrykkelig fremgår af aftalen eller reglerne. F.eks. kan der være tale om, at visse vilkår i gældende kapitel 5-godkendelser erstattes af miljøaftalens bestemmelser, mens resten af kapitel 5-godkendelsen opretholdes.

Som nævnt tilsigter reglerne i § 10 at tilvejebringe en begrænsning af den samlede forurening på et eller andet område. En sådan generel reduktion vil ofte, men ikke altid, samtidig løse de lokale miljøproblemer. Der kan derfor være behov for, at det i aftalen – eller i reglerne efter stk. 5 – nærmere angives, under hvilke betingelser og i hvilket omfang de fastsatte krav kan skærpes af den lokale tilsynsmyndighed for at modvirke lokale gener eller uacceptabel belastning af en særlig sårbar recipient. Ifølge § 10, stk. 5, skal miljøaftalen – eller reglerne efter stk. 4 – altid angive betingelserne herfor.

Til § 11

Bestemmelsen fastslår i overensstemmelse med den hidtidige praksis, at udnyttelse af lovens bemyndigelser forudgående skal drøftes med de berørte erhvervs- og miljøorganisationer, de kommunale organisationer og andre berørte statslige myndigheder, herunder arbejdsministeren.

Med den særlige omtale af arbejdsministeren understreges, at der på en række områder kan være nær sammenhæng mellem de regler, miljøministeren kan fastsætte efter lovforslaget og forhold, som er reguleret eller vil kunne reguleres i medfør af arbejdsmiljøloven. Der tænkes f.eks. på regler om renere teknologi og om affaldshåndtering. På områder med en sådan sammenhæng må der sikres den fornødne samordning mellem de to regelsæt. Lovforslaget tilsigter i